

บทที่ 7

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งครรภ์และเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคิด และการป้องกันการตั้งครรภ์ระหว่างวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และไม่ได้ตั้งครรภ์ หาข้อเสนอเชิงนโยบายการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิง ใช้เวลาเก็บข้อมูล 5 เดือน ระหว่าง 15 เมษายน ถึง สิงหาคม 2561 ด้วยวิธีการแบบผสมผสานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Mixed method) การทำการสนทนากลุ่ม 3 ครั้งกับหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ 9 คน และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะและความต้องการของวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์จากภาคประชาชนและภาครัฐของผู้มีส่วนร่วมและภาคีเครือข่ายของจังหวัดนครพนม 1 ครั้ง 20 คน ทำการสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งครรภ์และเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคิด และการป้องกันการตั้งครรภ์ระหว่างวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และไม่ได้ตั้งครรภ์ จากหญิงวัยรุ่นในจังหวัดนครพนม 3,698 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 1 ปี (มกราคม ถึง ธันวาคม 2561) ข้อเสนอที่ได้จากการศึกษามีดังต่อไปนี้

สรุปผล

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิง เมื่อทำการเปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้าน ความรู้และทักษะคิด ควบคุมลักษณะต่างๆ ให้เท่ากัน พบว่า ตัวแปรที่มีผลทำนายต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีอยู่ สามตัวแปร คือ หญิงวัยรุ่นที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่มีโอกาสที่จะตั้งครรภ์มากกว่า 1.53 เท่า (95% CI 1.12-2.08) วัยรุ่นหญิงที่มีทักษะคิดเชิงบวก ในประเด็นการมีเพศสัมพันธ์และการป้องกันการตั้งครรภ์ในระดับน้อย จะมีโอกาสในการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มากกว่า 1.33 เท่า (95% CI 1.08-1.64) และหญิงวัยรุ่นที่คิดว่า การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีความรุนแรงในระดับน้อย มีโอกาสตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มากกว่า 1.62 เท่า (95% CI 1.29-2.03)

2. เปรียบเทียบความรู้และทักษะคิดระหว่างหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และไม่ได้ตั้งครรภ์ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นที่แตกต่างกันเกือบจะทุกด้าน ยกเว้น ความรุนแรงของการตั้งครรภ์ ที่บอกว่า “การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นภาวะเสี่ยงที่สำคัญต่อสุขภาพของมารดาและทารกในครรภ์” “วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมส่วนใหญ่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน ทำให้เสียโอกาสทางการศึกษา” และประโยชน์จากการป้องกันการตั้งครรภ์ ที่บอกว่า “การป้องกันการตั้งครรภ์จะทำให้ไม่เสียโอกาสต่างๆ ในชีวิต” ประเด็นที่มีความเห็นแตกต่างกันมาก ได้แก่ “ผู้หญิงที่อยู่หอพักหรือห้องเช่ามีโอกาสมีเพศสัมพันธ์ได้ง่ายกว่าผู้หญิงที่อยู่กับผู้ปกครอง”

หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เห็นด้วย ร้อยละ 70 ขณะที่ผู้หญิงที่ไม่ตั้งครรภ์ เห็นด้วย ร้อยละ 42 อีกประเด็นได้แก่ “วัยรุ่นเป็นวัยไม่พร้อมต่อการมีบุตร” หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เห็นด้วย ร้อยละ 1 ขณะที่ผู้หญิงที่ไม่ตั้งครรภ์ เห็นด้วย ร้อยละ 48

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดนครพนม มี 4 ประเด็น ได้แก่

1.1) ประเด็นเพศศึกษา ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการสอนหรือการให้ความรู้ด้าน เพศศึกษา ที่ต้องเน้นรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เนื้อหาเข้าถึงความเข้าใจ ไม่มีอคติทางเพศ หรือการกีดกันระหว่างเพศหญิงชาย หรือระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ ให้เป็นการสอนหรือการแนะนำ ที่ง่ายต่อความเข้าใจ ภายใต้การเคารพสิทธิ และเป็นคำแนะนำที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

1.2) ประเด็นการป้องกัน ควรมีนโยบายเกี่ยวกับ ครอบครัวจะต้องคอยดูแลบุตร หลานใกล้ชิด ให้ความรักความอบอุ่น สอดส่องพฤติกรรมผิดปกติ และคอยเป็นที่ปรึกษา ชุมชน เจ้าของหอพัก อาสาสมัครสาธารณสุข และครอบครัว จะต้องคอยสอดส่องดูแลเด็ก ในชุมชน ไม่ให้มีแหล่งมั่วสุม ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคลินิกวัยใสทุกแห่ง จัดให้มี บุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งการจัดระบบ call center, hotline สายด่วน เพื่อให้ สามารถให้คำปรึกษาได้ ตลอด 24 ชั่วโมง และในระดับจังหวัด ควรมีการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

1.3) ประเด็นการศึกษา ระดับจังหวัดควรมีการเสนอแนวคิดการจัดตั้งโรงเรียน สำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ จัดให้มีวิทยากรที่เคยผ่านประสบการณ์ชีวิตตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ มาพูดคุยหรือแบ่งปันประสบการณ์ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ ภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนแนวคิดหรือเงินทุนในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ที่ไม่ พึงประสงค์ในวัยรุ่น

1.4) ประเด็นการดูแลทางด้านสุขภาพ และการประกอบอาชีพและอื่น ภาครัฐหรือช่วย พัฒนาระบบการส่งต่อวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรือทารกที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม รัฐบาลต้องสนับสนุนให้องค์กรในชุมชนที่มีอยู่เดิมหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ทำงาน ร่วมกันและ มีความสอดคล้องกันในเชิงนโยบาย มีการจัดพื้นที่ในโรงพยาบาลที่เป็นสัดส่วนและกำหนดพื้นที่ ชัดเจนเพื่อให้วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ สามารถเข้าถึงการบริการและขอรับคำปรึกษาได้ ง่ายขึ้น ควรสนับสนุนให้การฝากครรภ์และการคลอดบุตรที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เข้ารับบริการในโรงพยาบาลได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและเข้าถึงการบริการอื่นๆ ได้มากขึ้น

ภายใต้ข้อเสนอที่เป็นนโยบายนั้นเกิดจากข้อมูลที่ได้จากการทำการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะและความ ต้องการของวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์จากภาคประชาชนและภาครัฐของผู้มีส่วนร่วมและภาคีเครือข่าย ของจังหวัดนครพนม ข้อมูลที่เป็นเสียงสะท้อนของวัยรุ่นจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปได้ ดังนี้

1. ทักษะของหญิงวัยรุ่นต่อการตั้งครรภ์

- 1.1) วัยรุ่นมีมุมมอง เรื่องการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติ แต่จะต้องรู้จักวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ถูกต้อง
 - 1.2) การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ไม่น่าอายแต่ต้องพร้อมที่จะรับผิดชอบ
 - 1.3) ไม่ควรมีบุตรเมื่อยังไม่ถึงวัยอันควร เนื่องจากมีความไม่พร้อมทั้งร่างกายและเงินทอง
 - 1.4) มองว่าการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เป็นความผิดพลาดของตนเองที่ไม่สามารถดูแลจัดการได้
 - 1.5) ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม เช่น สถาบันทาง การติ่มสุรา หรือแม้กระทั่งยาเสพติด การเอาใจใส่ของเพื่อนชาย
- ### 2. ประเด็นที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากทั้งครอบครัวและภาครัฐ ได้แก่
- 2.1) อยากให้คนในครอบครัวดูแลเอาใจใส่ตนเองให้มากกว่านี้
 - 2.2) อยากให้คนในครอบครัวและสังคม เปิดกว้างเรื่องเพศ สามารถพูดคุยเรื่องเพศได้อย่างปกติ
 - 2.3) อยากให้ชุมชน ช่วยสอดส่อง เรื่อง การติ่มสุรา การใช้ยาเสพติด เจ้าของหอพัก ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของผู้เช่าอาศัย กำกับดูแล เรื่องการติ่มสุรา การใช้ยาเสพติด
 - 2.4) อยากให้ครอบครัวและสังคมยอมรับให้โอกาสในการที่จะเลือกตั้งครรภ์ต่อหรือยุติการตั้งครรภ์
 - 2.5) อยากให้มีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการเรียน หรือ การโรงเรียนคนตั้งครรภ์ ซึ่งให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์เข้ามาพักอาศัย เรียนหนังสือ เตรียมความพร้อม พูดคุยแชร์ประสบการณ์ พร้อมกับมีการจัดวิทยากรที่ผ่านประสบการณ์เหมือนกันที่เป็นแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต
 - 2.6) อยากให้มีหน่วยงานของภาครัฐให้ความช่วยเหลือเรื่องภาระค่าใช้จ่าย
 - 2.7) ควรมีหน่วยงานที่ช่วยเหลือ ประสาน ในการหาคนรับเลี้ยง กรณีหญิงวัยรุ่นที่ต้องการกลับไปศึกษาต่อหรือไปทำงาน เปิดโอกาสให้กลับมาหาลูกหรือเมื่อพร้อม

วิจารณ์ผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ เป็นภาพสะท้อนของปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคม มีนัยยะถึงความล้มเหลวของระบบครอบครัวและชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้แก่

แม้ว่าจะมีความรู้อยู่ในระดับดี แต่ทักษะคิดที่จะนำไปสู่การปกป้องหรือป้องกันตัวเองไม่ให้ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หญิงวัยรุ่นไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอ ข้อเสนอเชิงนโยบายครอบคลุมมิติต่างๆ ในสังคม ประเด็นเพศศึกษา ควรเป็นการสอนที่รูปแบบการสอนที่หลากหลาย เนื้อหาถ่ายทอดความเข้าใจ ไม่มีอคติทางเพศ ประเด็นการป้องกัน ควรมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ครอบครัวจะต้องคอยดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ความร่วมมือของ ชุมชน เจ้าของหอพัก

อาสาสมัครสาธารณสุข ต้องจัดสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่ให้มีแหล่งมั่วสุม รัฐฯ ต้องมีจัดให้มี บุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ประเด็นการศึกษา ระดับจังหวัด ควรมีแนวคิดการจัดตั้ง โรงเรียนสำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครรรค์ ประเด็นการดูแลทางด้านสุขภาพ มีการจัดพื้นที่ใน โรงพยาบาลที่เป็นสัดส่วนและกำหนดพื้นที่ชัดเจนเพื่อให้วัยรุ่นหญิงตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ สามารถเข้าถึงการบริการและขอรับคำปรึกษาได้ง่ายขึ้น ควรสนับสนุนให้การฝากครรรค์และการคลอดบุตรที่เกิดจากการตั้งครรรค์ที่ไม่พึงประสงค์เข้ารับบริการในโรงพยาบาลได้โดยไม่มี ค่าใช้จ่ายเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและเข้าถึงการบริการอื่นๆ ได้มากขึ้น

การตั้งครรรค์ในวัยรุ่นยังเป็นเรื่องที่สังคมไม่ยอมรับ วัยรุ่นหญิงยังต้องปกปิดการ ตั้งครรรค์และการคลอดของตนเอง ส่วนหนึ่งจึงอาจเลือกไปคลอดที่จังหวัดอื่นที่ตนเองไม่ได้อยู่อาศัย ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้ผู้อื่นรู้ หรือเลือกที่จะทำแท้ง และที่ตามมาทำให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการติดเชื้อ หรืออาจทำให้เสียชีวิตได้ ซึ่งคล้ายกับการสรุปสถานการณ์ในประเทศไทย (สำนักนโยบายและ ยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2555) ความกดดันทางสังคม ความเข้มแข็งและการ ตอบสนองต่อปัญหาของผู้ให้บริการในพื้นที่ ตลอดจนความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและ นโยบายต่างๆ ซึ่งผลต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงในชั้นตอนต่างๆ เช่น การตัดสินใจที่จะ เลือกตั้งครรรค์ต่อ การดูตนเองระหว่างตั้งครรรค์ การศึกษาต่อ (กองทุนสหประชาชาติและสำนัก คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2556) ซึ่งในการศึกษานี้สิ่งที่วัยรุ่นหญิงปรารถนา คือ การสนับสนุนในประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมา เช่นเดียวกับข้อค้นพบในการศึกษานี้ วัยรุ่นหญิงที่ยัง อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนหรือยังไม่แต่งงานอย่างถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี ย่อมไม่ได้รับการตำหนิจากสังคมว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี อับอาย วัยรุ่นหญิงที่ไม่ได้แต่งงานมีความรู้สึกหมดคุณค่า ในตนเอง มีการสูญเสียความมีศักดิ์ศรีในตัวเอง กลัวการถูกประณามจากสังคมและยังถูกมองว่า มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและหมดอนาคตทางการศึกษา (ศศิรินทร์ พันธ์สุวรรณ, พัชรินทร์ สังวาล, อธิชา มอญแสง, และพัชรินทร์ ไชยบาล, 2556 หน้า 17-35)

การตั้งครรรค์ในวัยรุ่นเกิดจากปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกันหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น ประเพณีและวัฒนธรรมที่ ความยากจน การขาดโอกาสด้านการศึกษา การมีเพศสัมพันธ์จาก อิทธิพลของการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสารเสพติด การไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอนามัย การเจริญพันธุ์ การขาดความรู้และเข้าใจถึงวิธีการคุมกำเนิด การใช้วิธีการคุมกำเนิดที่ไม่ถูกต้อง แรงกดดันจากเพื่อนที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน การถูกล่วงละเมิดทางเพศรวมถึงการถูกข่มขืน และถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ความรุนแรงในครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ได้สาธิตให้เห็นแล้ว ประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมาไม่ได้ต่างจากการศึกษาอื่น พฤติกรรมการเลียนแบบจากกลุ่มเพื่อนและสื่อต่างๆ เช่น การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้ สารเสพติดร่วม การถูกข่มขืนทางอารมณ์ เป็นต้น อีกทั้งยังเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูง การอาศัยอยู่หอพักตามลำพัง โดยไม่มีพ่อแม่ผู้ปกครอง จากคำพูดที่ว่า “ถ้าหนูไม่ทำหนูจะไม่ เหมือนเพื่อน” เป็นการตอกย้ำ ความเป็นอื่น การไม่เข้าพวก นั่นคือ วัยรุ่นหญิงคนนั้นจะไม่มี

เพื่อนที่ยืนในสังคมของเพื่อน พฤติกรรมอีกอย่าง ได้แก่ “หนุ่ยอยากลอง” ประเด็นนี้เป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความเอาใจใส่ ประคับประคองให้วัยรุ่นหญิงผ่านกระบวนการนี้ไปได้อย่างปลอดภัย สำหรับการคำนวณทางสถิติที่มีการควบคุมตัวแปรกวน (confounder) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีอยู่ สามตัวแปร คือ หญิงวัยรุ่นที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ มีโอกาสที่จะตั้งครรภ์มากกว่า 1.53 เท่า (95% CI 1.12-2.08) หญิงวัยรุ่นที่มีทัศนคติเชิงบวก ในประเด็นการมีเพศสัมพันธ์และการป้องกันการตั้งครรภ์ในระดับน้อย จะมีโอกาสในการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มากกว่า 1.33 เท่า (95% CI 1.08-1.64) และหญิงวัยรุ่นที่คิดว่า การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีความรุนแรงในระดับน้อย มีโอกาสตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มากกว่า 1.62 เท่า (95% CI 1.29-2.03) ปัจจัยทั้งสามประการเป็นหลักฐานที่ยืนยันถึงการได้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัวจะลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การขาดความรู้หรือทัศนคติที่ดีต่อการตั้งครรภ์ยิ่งเป็นการเพิ่มโอกาส ประเด็นที่น่าสนใจคือ วัยรุ่นหญิงที่ไม่คิดว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีความรุนแรงเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์มากกว่า ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สังคมต้องให้หากวิธีที่จะทำอย่างไรให้เกิดการตระหนักรู้ในหมู่วัยรุ่นมากขึ้น

ข้อมูลที่แสดงถึงการป้องกันการตั้งครรภ์ ได้แก่ การคุมกำเนิดโดยวิธีใดวิธีหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ การใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ การเจรจาต่อรองกับแฟนเพื่อของดการมีเพศสัมพันธ์ การรักษานวลสงวนตัวและไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร หรือการปฏิเสธและหาทางออกได้ หากเพื่อนคะยั้นคะยอให้ไปนอนค้างที่บ้านเพื่อน การปฏิเสธและหาทางออกได้หากมีคนมาขอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย การการหลีกเลี่ยงการอยู่กับเพื่อนชายตามลำพังสองต่อสอง การไม่เที่ยวเตร่กลางคืนตามลำพัง การไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนมึนเมา วัยรุ่นในการศึกษานี้ไม่รายงานว่ ตนไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอ 100 เปอร์เซ็นต์ นั่นหมายความว่าวัยรุ่นหญิงอยู่บนความเสี่ยงหรือเปิดโอกาสให้ตัวเองต้องตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางหรือความเข้มแข็งของวัยรุ่นว่า อยู่ในระดับใด

“วัยรุ่นเป็นวัยไม่พร้อมต่อการมีบุตร” หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เห็นด้วย ร้อยละ 1 ขณะที่ผู้หญิงที่ไม่ตั้งครรภ์ เห็นด้วย ร้อยละ 48 ข้อความดังกล่าวเป็นประเด็นสะท้อนทัศนคติที่เกิดจากการสำรวจ เป็นการให้หญิงวัยรุ่นตอบคำถามด้วยตนเอง หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เห็นด้วย ร้อยละ 1 แต่ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกหญิงตั้งครรภ์ 9 คน ทุกคน (ร้อยละ 100) บอกว่า การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นทำให้ชีวิตของตนต้องทนทุกข์ทรมาน หากเราเชื่อข้อมูลทั้งสองแหล่งตามแนวคิดปรัชญาการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ จะทำให้เราพอที่จะบอกได้ว่า วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของทั้งสองแนวคิดมีประโยชน์ต่างกันต่างวาระ เช่น ในประเด็นที่อ่อนไหวเช่นนี้ วิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพอาจจะทำให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งมากกว่า อย่างไรก็ตามในอีกแง่มุมหนึ่ง ผู้วิจัยกลับมองเห็น ประเด็นของการประชด ประชัน เสียดสี ซึ่งอาจเป็นการขัดขืน (resistance) ต่อโครงสร้างทางสังคม เป็นการต่อสู้ด้วยสัญญาณทางภาษา หรือคิดว่า เอาเข้าจริงแล้ว วัยรุ่นเป็นวัยที่สามารถพร้อมที่จะมีบุตร ในประเด็นนี้ก็ควรที่จะมีการศึกษาในรายละเอียด

ต่อไปในอนาคต ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นจริง ๆ สังคมอาจต้องกลับมาทบทวนประเด็นการตั้งครุฑ
ในวัยรุ่นด้วยมุมมองใหม่ๆ ในประเด็นการจัดบริการ หากพิจารณาจาก รายงานของประพันธ์
โอประเสริฐและสมพล พงศ์ไทย (2534) ที่ทำการศึกษามาเกือบ 30 ปี แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่น
รู้เรื่องการตั้งครุฑป้องกันได้ แต่ไม่สนใจที่จะป้องกัน สามารถไปรับบริการวางแผนครอบครัวได้
แต่ไม่ไปรับบริการขณะที่ข้อมูลจากการศึกษานี้ พบว่า วัยรุ่นต้องการบริการที่จัดให้เฉพาะสำหรับ
วัยรุ่นเท่านั้น เพราะภาพการบริการที่ตนได้รับ แสดงถึงการไม่ยอมรับการตั้งครุฑในวัยรุ่น
ทั้งเจ้าหน้าที่ และผู้ครอบครัวยุคใหม่ที่ทำ ท่าง การแสดงออกที่ถูก เหยียดขาม ซึ่งสิ่งเหล่านี้
มีผลต่อการไปรับบริการรับการปรึกษา การฝากครุฑ การคลอด ข้อมูลสองชุดดังกล่าวแสดงให้เห็น
เห็นว่า แม้วารัฐฯ ได้พยายามที่จะจัดบริการ การดูแลวัยรุ่นหญิงกลุ่มนี้ แต่ว่าเสียงสะท้อนกลับทำ
ให้เราเห็นภาพถึงคุณภาพการบริการที่ตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครุฑ ซึ่งยัง
ไม่นับเหมารวมการกีดกันทางการศึกษาที่มีรายงานการศึกษาจากงานวิจัยหรือจากข่าวตามสื่อ
ต่างๆ ในแต่ละวัน นอกจากนั้นแล้ว การศึกษาครั้งนี้ ได้เห็นการเสนอของภาคีเครือข่ายที่พูดถึง
ว่า “ในระดับจังหวัด ควรมีแนวคิดการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครุฑ” อาจเป็นการ
สะท้อนถึงขนาดของปัญหาในพื้นที่ หากระดับจังหวัดมองว่าจำเป็น ปัญหานี้คงเป็นเรื่องที่มีขนาด
ใหญ่โตมีผลกระทบในวงกว้าง

การเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นต่อเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันการ
ตั้งครุฑและประสบการณ์การตั้งครุฑ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ ในประเด็น
ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ปัญหาการตั้งครุฑไม่พร้อมในวัยรุ่นสามารถป้องกันได้ทั้งจากตัวของ
วัยรุ่น ครอบครัว โรงเรียน รวมทั้งชุมชนและสังคม การไม่มีความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครุฑ
ที่ถูกต้อง การขาดความรักและการเอาใจใส่จากครอบครัว ซึ่งแม้ว่าทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและ
เอกชนจะได้พยายามอย่างมากในการแก้ปัญหาทั้งทางด้าน การป้องกันและบรรเทาแต่สถานการณ์
การตั้งครุฑไม่พร้อมในวัยรุ่นจะคงทวีความรุนแรงขึ้น

ข้อค้นพบจากการศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นว่า การมีความรู้ที่ชัดเจนในแต่ละเหตุการณ์
ในแต่ละพื้นที่ จะมีวิธีการบรรเทาความเปราะบางและการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นลงได้
อย่างไร ได้แก่ การใช้มุมมองในการแก้ปัญหาแบบสหวิทยาการ การระบุปัญหาต่างๆ ความรู้
เกี่ยวกับเพศศึกษา ซึ่งรับรู้กันว่าเป็นสาเหตุของความเปราะบางที่ทำให้เกิดการต่อรองเพศสัมพันธ์
ที่เต็มใจและปลอดภัย การลดปัจจัยด้านครอบครัว การเผชิญและสัมผัสกับปัจจัยความทันสมัย
ที่ก่อให้เกิดปัญหาและมีกฎหมายการสนับสนุนการบรรเทาความทุกข์ที่เกิดจากการตั้งครุฑไม่พึง
ประสงค์ในรูปแบบต่างๆ เป็นสิ่งที่จำเป็น

ข้อจำกัดในการศึกษา

แม้ว่าการศึกษานี้จะให้แนวคิดการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะการสำรวจจากการเก็บข้อมูลจากวัยรุ่นมากกว่า 3,000 คน แต่ทว่า เป็นการถามข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา เพศสัมพันธ์ การป้องกันการตั้งครรภ์ การทำแท้ง การตีมีสุรา การใช้ยาเสพติด ซึ่งข้อมูลทั้งหลายเป็นชุดข้อมูลที่มีความอ่อนไหว การได้มาซึ่งคำตอบอาจไม่ได้เป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริง ซึ่งจากกระบวนการเชิญอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยมีผู้ปฏิเสธที่จะเข้าร่วมโครงการถึง 255 คน คิดเป็น ร้อยละ 7 โดยที่ในจำนวนนี้ ร้อยละ 49 หรือ 125 คน ไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลนอกจากนั้นแล้ว ในส่วนของผู้ที่เข้าร่วมโครงการวิจัย พบว่า การตอบแบบสอบถาม ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์อีก 190 คน คิดเป็น ร้อยละ 6 แสดงให้เห็นถึงว่ามีวัยรุ่นอยู่จำนวนหนึ่งไม่ต้องการพูดเรื่องเพศ

นอกจากนั้นแล้ว เพื่อที่จะให้จำนวนตัวอย่างที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ เพื่อที่จะให้ได้ผลเพียงพอต่อการอธิบายผลการศึกษา (power of test) จำเป็นต้องเก็บข้อมูลหญิงตั้งครรภ์ที่มีรายงานอยู่ในจังหวัดนครพนมถึง 2 ปี ด้วยระยะเวลาที่กว้างเกินไป อาจทำให้เกิดอคติในการตอบคำถามได้ (recall bias)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1.1 ในเชิงปฏิบัติสามารถนำข้อมูลไปเผยแพร่ ขอความร่วมมือ จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดนครพนม เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น วิทยุสื่อสารมวลชน กระทรวงการพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อทราบและหาแนวทางแก้ไขอย่างพัฒนา อย่างยั่งยืน

1.2 ในเชิงนโยบายที่รัฐบาลมีการจัดแนวทางและกิจกรรม โครงการต่างๆ มากมาย เพื่อลดอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น แต่ก็พบว่าวัยรุ่นมีการตั้งครรภ์ที่เพิ่มขึ้น ควรมีการนำนโยบายมาทบทวนและมีการทำงานที่จริงจังปรับให้เข้ากับบริบทสถานการณ์ในปัจจุบันให้มากขึ้น พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะเพศหญิงเท่านั้น ควรมีการศึกษาในกลุ่มที่เป็นวัยรุ่นเพศชายด้วย เพราะวัยรุ่นชายเป็นเพศที่มีส่วนมาเกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิง

2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการออกแบบการศึกษาเชิงทดลองเพื่อ พัฒนาโปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นเน้นการป้องกันการตั้งครรภ์ระยะยาวและให้มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากในการศึกษานี้วัยรุ่น ส่วนใหญ่มีการคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี